

**Wnioski/ uwagi do drugiego projektu aktualizacji planu gospodarowania wodami
na obszarze dorzecza Dniestru**

Część dokumentu, do którego odnosi się uwaga	Treść uwagi/wniosku	Uzasadnienie
1. Wprowadzenie	<p>Propozycja dodania nowej treści:</p> <p>Woda zaspokaja podstawowe potrzeby Polaków i ma kluczowe znaczenie dla rozwoju gospodarczego naszego państwa. Ze względu na strategiczne znaczenie wody musimy nią dobrze gospodarzyć. Gospodarowanie wodą polega na: (1) zapewnieniu bezpieczeństwa powodziowego, (2) trosce o jakość wody (3) zaspokojeniu potrzeb wodnych odbiorców i środowiska.</p> <p>Strategicznie ważne jest bezpieczeństwo powodziowe i zabezpieczenie przed suszą. Znaczącą wartość ekonomiczną posiada czysta woda niezbędna w procesach gospodarczych i społecznych. Od wody zależy wielkość produkcji krajowej gospodarki. Z wody korzysta m.in.: rolnictwo, ogrodnictwo i leśnictwo, przemysł, miasta, producenci energii, producenci wody pitnej i środków spożywczych, producenci kruszyw, hodowcy ryb i wędkarze, odpoczywający nad i w wodzie uprawiający turystykę, woda jest istotnym elementem naszej tradycji oraz walorem krajobrazu, ma ogromne znaczenie dla ekosystemów. Z wody korzysta ekologiczna żegluga śródlądowa.</p> <p>Musimy zabiegać aby woda była bezpieczna a użytkownicy w tym przyroda mogli korzystać z odpowiedniej ilości i jakości wody. Niestety woda jest dobrem skończonym. Już teraz brakuje jej dla rolnictwa, energetyki konwencjonalnej, celów środowiskowych czy żeglugi śródlądowej. Dlatego osiągnięcie celów gospodarowania wodą jest obecnie ważne, by w przyszłości czysta woda zapewniła zrównoważony rozwój i korzyści.</p>	<p>W części wstępnej opracowania należy wskazać istotne cele gospodarowania wodami. Dyrektywa Wodna podkreśla w celu 16, że jednym z jej celów jest integrowanie ochrony i zrównoważonego gospodarowania wodą z innymi dziedzinami polityk wspólnotowych, takimi jak energetyka, transport, rolnictwo, rybołówstwo, polityka regionalna i turystyka. Dyrektywa jest podstawą do dialogu oraz rozwoju strategii dla dalszej integracji poszczególnych obszarów polityk</p>
3. Ogólny opis cech charakterystycznych obszaru dorzecza wraz z wykazem obszarów chronionych	<p>Proponowane wnioski:</p> <p>W tej części opracowania brakuje ważnych informacji o dorzeczu:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Brakuje opisu infrastruktury turystycznej 2. Brak definicji: obszaru dorzecza - Dyrektywy Wodnej 3. Brak definicji: międzynarodowego obszaru dorzecza – Dyrektywa Wodna. Dorzecze Dniestru jest terytorium międzynarodowym leżącym w UE. 	<p>Brakuje informacji na temat dorzecza Dniestru</p>
3. Ogólny opis cech charakterystycznych obszaru dorzecza wraz z wykazem obszarów chronionych	<p>Proponowana treść:</p> <p>Rzeki Strwiąż, Jasieńka oraz liczne potoki dorzecza Dniestru nie są drogami wodnymi lecz mają istotne znaczenie dla żeglugi śródlądowej. Uprawiana jest tu turystyka, rekreacja czy sporty wodne. Powstaje infrastruktura turystyczna. Strwiąż należy do najbogatszych w ryby. Łowisko ryb oraz miejsca do wędkowania znajdują się w gminie Ustrzyki Dolne. Ustrzyki Dolne jako gminy turystycznej położona w Bieszczadach troszczy się o jakość wszystkich atrakcji turystycznych także tych wynikających z przepływania przez miasto rzeki Strwiąż.</p>	<p>W ogólnym opisie dorzecza powinna znaleźć się informacja oddająca cechy Polskiej części dorzecza</p>

<p>3. Ogólny opis cech charakterystycznych obszaru dorzecza wraz z wykazem obszarów chronionych</p>	<p>Proponowane wnioski:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Jako jednolite części wód powierzchniowych nie zostały sklasyfikowane poldery przeciwpowodziowe czy suche zbiorniki. 2. W opracowaniu brak jest wykazu polderów przeciwpowodziowych. 	<p>Wnioski dotyczące uwzględnienia nowego (innego) podejścia JCWP</p>
<p>3. Ogólny opis cech charakterystycznych obszaru dorzecza wraz z wykazem obszarów chronionych</p>	<p>Proponowana treść:</p> <p>Ustrzyki Dolne, przez którą przepływa rzeka Strwiąż boryka się z problemami powodziowymi i liczy na pomoc w tym względzie. Do najniebezpieczniejszej powodzi, spowodowanej opadami deszczu na terenie gminy Ustrzyki Dolne, doszło w maju 2014 roku. Rzeki Strwiąż, Jasieńka, Stebnik i liczne potoki, nie były w stanie pomieścić takiego nadmiaru wody. Zostało zalanych wiele budynków. Regulacja rzek dla celów ochrony gruntów przed powodzią jest w niektórych miejscach ze względu na dobro ludzi konieczna i nieodwracalna. Widomo wówczas, że powrót do rzeki naturalnej jest niemożliwy ze względu na ogromne koszty społeczne i gospodarcze. Dobry stan ekologiczny takich JCWP jest niemożliwy do osiągnięcia bez znacznych szkód w jego funkcjonowaniu. Takich JCWP nie muszą spełniać rygorystycznie kryteriów ekologicznych (art. 4 ust 3 Dyrektywy Wodnej). W sytuacjach regulacji i piętrzenia rzek zwiększamy retencje co wpływa korzystnie na środowisko naturalne.</p>	<p>W planach gospodarowania wodami mówi się o celach ekologicznych jakie powinny osiągnąć JCWP. Warto także wspomnieć, że są akweny, których renaturyzacja jest niemożliwa a wręcz społecznie szkodliwa.</p>
<p>4. Informacje dotyczące prognozowanych zmian klimatu</p>	<p>Proponowana treść:</p> <p>Należy podjąć skuteczną współpracę Polsko-Słowacką w celu zabezpieczenia polskiej części dorzecza Dniestru przed powodzią.</p> <p>Coraz częściej niedobór wód powierzchniowych zaspakajamy wodami podziemnymi. Powinniśmy najpierw nauczyć się racjonalnie i z troską korzystać z wód powierzchniowych, a później sięgać do naturalnej rezerwy jaką są wody podziemne.</p> <p>Zagrożenie powodziowe oraz zmiany klimatyczne pogłębiające problem i wywierają presję natychmiastowego zwiększenia retencji wszelkimi możliwymi metodami. Działania powinny zmierzać do uniezależnienia systemu wodnego dorzecza od wyłącznie naturalnych warunków.</p> <p>Przy projektowaniu systemu wodnego należy brać pod uwagę, że ze względu na skumulowanie się warunków zewnętrznych takich jak znaczne zwiększone zapotrzebowanie na wodę oraz zmiany klimatyczne nie wystarczającym będzie poprawianie systemu wyłącznie naturalnymi metodami. Działania dla usprawnienia systemu wodnego będą polegać na:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. zwiększeniu wszelkiego rodzaju retencji w tym przygotowaniu powierzchni, które w sposób kontrolowany będą mogły być zalewane np. poldery, zbiorniki wodne 2. zwiększeniu możliwości magazynowania wody w dorzeczu w miejscach w których się pojawi np.: zbiorniki wodne, stopnie wodne. 3. stworzenie warunków do spowolnienia odpływu wody do morza np.: zbiorniki wodne, poldery, stopnie wodne. 	<p>W dokumencie nie mówi się o konieczności podjęcia działań chroniących Polską część dorzecza Dniestru przed powodzią usprawniający system wodny i adaptujący do zmian klimatu</p>

	<p>Powyższe działania polegające na odpowiednim projektowaniu systemu wodnego dorzecza przez budowę odpowiednich urządzeń i ekosystemów zmniejszą negatywne skutki ekstremalnych stanów wód a także wpłyną korzystnie na zaspokojenie potrzeb wodnych odbiorców.</p>	
5. Monitoring wód	<p>Proponowane wnioski:</p> <p>Opracowanie nowoczesnego systemu pomiarowego wód obejmującego dorzecze Dniestru wraz ze wszystkimi wodami śródlądowymi. Elementami ogólnopolskiego systemu będą: (1) Serwer, cel zbieranie i przetwarzanie dużych zbiorów danych (Big-Data), (2) stacje pomiarowe wykorzystywane na lądzie, na wodzie i w powietrzu do zbierania danych, (3) projekt sieci punktów pomiarowych (4) autonomiczne urządzenia pływające oraz latające do dokonywania pomiarów i gromadzenia danych.</p> <p>Stworzenie systemu jest ważne z punktu widzenia gospodarki wodnej, żeglugi śródlądowej, gospodarczego i społecznego wykorzystania wody oraz rozwoju bioróżnorodności i ochrony środowiska. Prezentacja danych serwera powinna być wielopłaszczyznowa od informacji dotyczących ilości i jakości wody (zanieczyszczenia), przez informacje nawigacyjne dla transportu rzeczno i turystyki, do informacji o bioróżnorodności. Ważnym elementem systemu powinna być możliwość dokładnego pomiaru ilości wody dotyczy to w szczególności rzek międzynarodowych.</p> <p>Woda jest dobrem rzadki i powinniśmy wiedzieć czy dochodzi do właściwego korzystania z wód przez naszych sąsiadów.</p> <p>Wybrany zakres informacji powinien mieć także funkcję systemu mobilnego. Do zbieranych i przetwarzanych danych powinny należeć informacje ogólne, środowiskowe i nawigacyjne.</p> <p>Dane ogólne to m.in.: siła wiatru, wysokość fali burze i opady na morzu, na śródlądziu, stany wód, wielkość doptywów i stanów wód w zbiornikach retencyjnych, zalodzenie i lokalizacja zatorów lodowych, lokalizacja opadów, mgły i zamglenia, wiatr i siła, lokalizacja zdarzeń kryzysowych, wielkość i rodzaj zanieczyszczeń. Dane środowiskowe to te istotne dla środowiska wodnego z punktu wodzenia bioróżnorodności, monitorujące migrację gatunków inwazyjnych. Dane nawigacyjne istotne dla transportu i turystyk np.: minimalna głębokość (tranzytowa), aktualna wysokość przęseł mostów na lustrem wody, lokalizacja wypadków żeglugowych.</p> <p>Zebrane w serwerze dane powinny być ukierunkowane także na możliwość analizy, badania i modelowania zjawisk gospodarki wodnej w tym bezpieczeństwa ruchu statków śródlądowych oraz zapewnienie bezpiecznej eksploatacji dróg wodnych. Danymi, które powinny być zbierane powinny być także informacje służące projektowaniu innych mniejszych systemów takich jak miejskich systemów wodnych w tym systemach kanalizacji ogólnospławnej, system kanalizacji deszczowej.</p>	<p>Istnienie ogromna potrzeba do budowy w ramach dorzecza i kraju zintegrowanego systemu analityczno-pomiarowego, który będzie służył przekazywaniu bieżących informacji o wodzie (stany, czystość, zdarzenia nadzwyczajne) oraz także do projektowania sprawnego krajowego systemu wodnego</p>

<p>11. Analizy ekonomiczne związane z korzystaniem z wód</p>	<p><u>Proponowane wnioski:</u> Analiza ekonomiczna korzystania z wód dorzecza powinna być czytelna i zmierzać do prostego jej przedstawienia odbiorcy. Podstawowymi elementami takiej analizy powinny być:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Aktualny stan dorzecza 2. Planowany stan dorzecza 3. Koszty adaptacji dorzecza 4. Korzyści z korzystania z wód dorzecza (usługi wodne) 5. Analiza zwrotu kosztów za usługi wodne <p>1. Aktualny stan dorzecza Z jednej strony powinniśmy w mierzalny sposób określić jaki jest stan aktualny w dorzeczu i określić:</p> <ol style="list-style-type: none"> a. zasoby wodne dorzecza pozostające do dyspozycji, b. stan środowiska naturalnego zależnego od wody c. jakości wody, d. bezpieczeństwo powodziowe. <p>2. Planowany stan dorzecza Z drugiej strony powinniśmy określić cel do którego zmierzamy. W tej części warto wskazać</p> <ol style="list-style-type: none"> a. potrzeby wodne wynikające z analizy rozwoju sektorów gospodarki korzystających z wody, b. cele środowiskowe, c. cele zmierzające do poprawy jakości wody, d. cele potrzeb ochrony przed powodzią <p>Aby przeanalizować potrzeby wodne w dorzeczu należy przeprowadzić analizę rozwoju sektorów gospodarki korzystających z wody i w ten sposób oszacować wielkość przyszłych dyspozycyjnych zasobów wodnych. Zużycie wody jest silnie zdeterminowane rozwojem gospodarczym (PKB) i rozwojem wzrostu populacji ludności. Znacznymi odbiorcami wody są między innymi: rolnictwo, ogrodnictwo, hodowla zwierząt, rybołówstwo, przemysł spożywczy, przemysł chemiczny, przemysł farmaceutyczny, budownictwo, producenci energii elektrycznej, producenci wody pitnej, usługodawcy w tym transport wodny. Należy przeprowadzić szacowanie zmian rozwoju przynajmniej wyżej wskazanych sektorów kluczowych dla gospodarki wodnej oraz szacowany wzrost populacji ludności na obszarze dorzecza. Obecna ilość wody jest niewystarczająca brakuje wody między innymi dla rolnictwa, żeglugi śródlądowej, rekreacji wodnej oraz dla energetyki konwencjonalnej.</p> <p>Aby oszacować wartości potrzebne dla określenia stanu jaki chcemy osiągnąć w dorzeczu możemy ustalić sobie pewne wskaźniki. Przykładowe wskaźniki to:</p> <ol style="list-style-type: none"> a. Wskaźnikiem presji na środowisko - Im większy planowany wzrost produkcji, tym większa presja środowiskowa. b. Wskaźnik rentowności sektora gospodarki wodnej. Powinien określać wielkość zaangażowania sektora gospodarki wodnej w gospodarkę narodową. c. Wskaźnika populacji i zatrudnienia. Powinien obejmować takie elementy jak wielkość populacji ludzi i trendy w zatrudnieniu. d. Wskaźnik rozwoju działalności gospodarczej. Sporządzony na podstawie danych statystycznych. 	<p>Analizy ekonomiczne korzystania z wód dorzecza powinna uwzględniać wszystkie potrzeby wodne a dodatkowo być czytelna i zmierzać do prostego jej przedstawienia odbiorcy.</p>
--	---	---

3. Koszty adaptacji dorzecza

Powinniśmy także wskazać trzecią ważną wartość tj koszty związane przystosowaniem stanu aktualnego dorzecza do stanu osiągnięcia planowanych celów. Koszty te są kosztami korzystania z wody tj. koszty inwestycji, zarządzania i utrzymania.

Na koszty korzystania z wody powinny mieć wpływ:

- a. dostępność wody wynikająca z analizy rozwoju sektorów gospodarki i koszty przeprowadzonych inwestycji w celu poprawy dostępności,
- b. koszty uzyskania wody odpowiedniej jakości
- c. koszty związane z eliminowaniem ryzyka powodziowego
- d. koszty mające na celu łagodzenie negatywnego wpływu na środowisko skutków działań w dorzeczu.
- e. koszt realizacji przez zarządzającego norm środowiskowych (jakość wody, rozwój bioróżnorodności)

4. Korzyści z korzystania z wód dorzecza (usługi wodne)

Ważnym elementem analizy ekonomicznej korzystania z wód dorzecza są opłaty, kary ew. ulgi. Przykładowymi opłatami są:

- a. opłaty za korzystanie z wody przez: a) rolnictwo, b) przemysł c) elektrownie wodne d) usługi w tym żeglugę (morską, śródlądową i rekreacyjną) d) zaopatrzenie w wodę pitną
- b. opłaty za wprowadzenie do wód oczyszczonych ścieków z oczyszczalni ścieków i z przemysłu, wody deszczowej (źródła punktowe)
- c. opłaty za wprowadzanie do wód spływającą wodę z powierzchni utwardzonych takich jak ulice, parkingi, spływająca woda z pól uprawnych,
- d. opłat za przystosowanie wód i terenu do realizacji pewnych funkcji np.: rolniczej, mieszkaniowej, turystycznych czy żeglugowej przez budowę zapór, wałów przeciwpowodziowych, prostowanie koryt, umacnianie brzegów, budowę ostróg, jazów, kanałów, rowów i usuwanie roślinności oraz za korzystanie z tak przystosowanych wód. Opłat nie pobiera się za korzystanie z wód naturalnych (załącznik nr III DW)
- e. opłaty za zabezpieczenie krain, miast, przed powodzią i budowę urządzeń wodnych: kanałów ulgi, polderów, stopni wodnych, wałów przeciwpowodziowych, zbiorników retencyjnych i in.
- f. kary za zawinione katastrofy na wodzie, przekraczanie norm środowiskowych, nieuprawnione korzystanie z wód.
- g. ulgi w opłatach stosowanie zachęt dla oszczędzania wody i np. wielokrotnego wykorzystania tej samej wody. Ta sama woda może być wykorzystywana do hodowli ryb, produkcji energii elektrycznej i realizacji usług transportowych.

5. Analiza zwrotu kosztów za usługi wodne

W celu przeprowadzenia analizy zwrotu kosztów za usługi wodne w dorzeczu należy porównać kwoty, które zostały wyliczone w części *Koszty adaptacji dorzecza* z kwotą określoną w części *Korzyści z korzystania z wód dorzecza*. Z porównania będą wynikały wnioski co do koniecznych przyszłych działań w dorzeczu. Do określenia pewnych istotnych wartości można stworzyć kilka prostych wzorów na przykład:

	<p>Planowany stan dorzecza = Aktualny stan dorzecza + Koszty adaptacji dorzecza</p> <p>Analiza zwrotu kosztów za usługi wodne = Korzyści z korzystania z wód dorzecza - Koszty adaptacji dorzecza</p>	
12. Zestaw działań	<p>Propozycja nowelizacji zapisów w istniejącej treści opracowania (na czerwono): W treści: <i>Katalog działań krajowych zawiera łącznie 169 działań zgrupowanych w następujące kategorie:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. <i>przemysł,</i> 2. <i>gospodarka komunalna,</i> 3. <i>rolnictwo,</i> 4. <i>usługi - usługi komunalne, transport wodny, działalność hotelarsko-gastronomiczna na wodzie, edukacja, rekreacja i sporty wodne, ochrona przeciwpowodziowa</i> 	<p>W celu uzupełnienia katalogu użytkowników i odbiorców korzystających z wód zaproponowano nowelizację istniejącego zapisu</p>
12. Zestaw działań	<p>Proponowane wnioski: Podczas identyfikacji działań nie korzystano z dokumentów poświęconych turystyce wodnej i przywodnej. Wykaz dokumentów pod tabelą</p>	<p>Użytkownikami, których dokumenty strategiczne nie były brane pod uwagę przy sporządzaniu projektu dokumentu jest transport wody śródlądowy i morski oraz turystyka wodna</p>
19. Wykaz szczegółowych programów i planów gospodarowania dla obszaru dorzecza	<p>Proponowane wnioski: Uzupełnienie oraz wzięcie pod uwagę w całości projektu strategicznych dokumentów istotnych dla rozwoju turystyki wodnej. Wykaz niektórych dokumentów strategicznych pod tabelą.</p>	<p>Użytkownikami, których dokumenty strategiczne nie były brane pod uwagę przy sporządzaniu projektu dokumentu jest turystyka wodna</p>

**Wykaz niektórych dokumentów strategicznych
nieuwzględnionych w aktualizacji planu gospodarowania wodami w zakresie żeglugi śródlądowej**

DOKUMENTY UNI EUROPEJSKIEJ

1. Dyrektywa 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2000 r. ustanawiająca ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej.

Dyrektywa podkreśla rolę jakości i ilości wody, mówi o zachowaniu wielofunkcyjności i kompatybilności różnych polityk związanych z wodą w tym transportową, energetyczną, rolną, turystyczną i in. Wielofunkcyjne wykorzystywanie wody w ramach różnych polityk jest także elementem oszczędzania wody. w Dyrektywa wskazuje na potrzebę wspólnego międzynarodowego zarządzania dorzeczami transgranicznymi oraz zawiera reguły ekonomicznego zarządzania wodami w tym zwrotu kosztów poniesionych na świadczenie usług wodnych. Stwierdza, że państwa powinny posiadać plany gospodarowania wodami dorzecza w tym ekonomiczne. Drogi wodne, kanały żeglugowe, porty oraz wody przekształcone dla celów ochrony przed powodzią Dyrektywa określa jako wody znacznie zmienione co w konsekwencji oznacza, że te akweny nie muszą spełniać rygorystycznych wymogów środowiskowych.

2. Wytyczne w sprawie transportu śródlądowego i sieci Natura 2000 Komisja Europejska, 2012 r.

Tak jak w przypadku wszelkich innych sposobów wykorzystania rzek, rozwój śródlądowych dróg wodnych oraz zarządzanie nimi odbywa się w granicach ustanowionych przez prawodawstwo unijne dotyczące środowiska, w którego skład wchodzi dyrektywa ptasia i siedliskowa (tzw. „dyrektywy naturowe”), a także ramowa dyrektywa wodna. Nadrzędnym celem obydwu dyrektyw unijnych dotyczących środowiska jest ochrona najcenniejszych. Obszary Natura 2000 nie zostały pomyślane jako strefy objęte zakazem ingerowania, a nowe przedsięwzięcia na ich terenach nie są wykluczone. Rzeki są zasobem wielofunkcyjnym, ważnym z punktu widzenia zarówno wielu sektorów gospodarki jak i społeczeństw europejskich. W zależności od ich indywidualnych cech hydrologicznych oraz położenia rzeki mogą zapewniać wodę pitną, dla rolnictwa lub przemysłu. Niektóre z nich wykorzystuje się również między innymi do wytwarzania energii elektrycznej, żeglugi, pozyskiwania żwiru i piasku, rybołówstwa lub na potrzeby rekreacji i turystyki.

3. OECD Water Governance Programme 2011

Kryzys wodny jest głównie kryzysem zarządzania. Zapotrzebowanie na wodę wzrośnie o 55% do 2050 r. Ze względu na rosnące zapotrzebowanie ze strony przemysłu wytwórczego, wytwarzania energii cieplnej i użytku domowego. Zarządzanie i zapewnienie wszystkim dostępu do wody to nie tylko kwestia pieniędzy, ale również dobrego rządzenia. Lepsze zarządzanie w sektorze wodnym. Zarządzanie wodą to zbiór zasad, praktyk i procesów, za pomocą których podejmuje się i wdraża decyzje dotyczące zarządzania zasobami i usługami wodnymi, a decydenci są rozliczani. Obecnie istnieje pilna potrzeba podsumowania ostatnich doświadczeń, określenia dobrych praktyk i opracowania praktycznych narzędzi, które pomogą rządowi różnych szczebli i innym zainteresowanym stronom w angażowaniu się w skuteczną, sprawiedliwą i zrównoważoną politykę wodną.

4. Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady z 2014/89/UE z dnia 23 lipca 2014 ustanawiająca ramy planowania przestrzennego obszarów morskich

Rosnący popyt na przestrzeń morską do wykorzystania w różnych celach, takich jak m.in. transport i turystyka wymagają zintegrowanego podejścia w zakresie planowania i zarządzania. Skoordynowane działania planistyczne obszarów morskich mogą przynieść korzyści wzrostu jakości uprawiania transportu poprzez integrację europejskich sieci infrastruktury transportu lądowego, morskiego i lotniczego. Korzyści dotyczą także rozwoju turystyki, łagodzenia skutków zmiany klimatu i kontroli dynamiki zmian linii brzegowej oraz zapobiegania klęskom żywiołowym.

POLSKIE DOKUMENTY

5. Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.) Warszawa 2017

W dalszym ciągu polskie porty wymagają poprawy dostępu od strony morza (pogłębianie i utrzymywanie podejściowych torów wodnych) i lądu (powiązanie z lądową siecią transportową). Podjęte zostaną również działania w zakresie odbudowy możliwości transportowych polskich szlaków wodnych (zwłaszcza Odry oraz dolnej Wisły). Transport rzeczny będzie promowany jako konkurencyjny i niskoemisyjny środek transportu, m.in. w tzw. logistyce miejskiej. Do 2020 wdrożenie nowego systemu planowania rozwoju infrastruktury transportowej – uwzględnienie potrzeb poszczególnych rodzajów transportu (drogowy, kolejowy, wodny śródlądowy, morski,

lotniczy) oraz zmieniających się wzorców mobilności społecznej i potrzeb gospodarczych w tym obszarze. Przygotowanie systemu wspierającego transport wodny śródlądowy poprzez inicjatywy dotyczące po-prawy stanu floty (w tym jej unowocześnienia), rozwój kompetencji pracowników oraz stworzenia mechanizmów koordynacji oferty przewozowej (umożliwianie włączenie sektora w transport intermodalny). Działania poprawiające bezpieczeństwo w ruchu drogowym, kolejowym, a także w innych gałęziach transportu, wdrożenie systemów zarządzania ruchem, w tym ITS, ERTMS, systemu żeglugi powietrznej (SESAR), kontynuacja programu wdrażania systemów informacji rzecznej (RIS). Uspójnienie działań w obszarze promocji gospodarki z działaniami nakierowanymi na budowę wizerunku Polski jako atrakcyjnej, bezpiecznej i otwartej destynacji turystycznej opartej o bogate zasoby kulturowe i przyrodnicze.

DOKUMENTY SAMORZĄDOWE (przykłady):

6. STRATEGIA ROZWOJU TURYSTYKI DLA WOJEWÓDZTWA PODKARPACKIEGO NA LATA 2007-2013

turystyka wodna to akwen stanowi raj dla żeglarzy, windsurferów, miłośników wycieczek rowerami wodnymi, wędkarzy, etc. Wśród oferty turystycznej dominuje turystyka aktywna (piesza, rowerowa, konna, wodna). W południowej części regionu znajduje się Bieszczadzki Park Narodowy.

7. STRATEGIA ROZWOJU GMINY USTRZYKI DOLNE 2015-2025

Na wizerunek gminy Ustrzyki Dolne jako gminy turystycznej wpływają takie czynniki jak: atrakcje turystyczne wraz z dobrym zapleczem okołoturystycznym, walory przyrodnicze i obiekty cenne przyrodniczo, obszary chronione, urokliwy krajobraz, kompleksy leśne, ukształtowanie terenu oraz czyste powietrze. Rzeki Strwiąż, Jasieńka, Stebnik wypełnione łowiskami ryb miejscami do wędkowania. Nie bez znaczenia pozostaje również położenie gminy w Bieszczadach.